ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ · ԹԻՒ 19 — 68

13 ՄԱՅԻՍ 1853

ԱՍԱՒ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՕԳՈՒՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է մայրաքաղաքիս համար 100 ղրշ
» » դուրսերուն » 120 »
Վեցամսեայ » մայրաքաղաքիս » 55 »
» » դուրսերուն » 65 »
Մէկ ծանուցումը տողին 40 փարայ է։
Յաւելագրութիւնները կանխիկ են։
Յաւելագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին և 16 ին կը սկսին։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն համար ծախքը մեր վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղղուի, և ասոնց համար ծախքը իրը կողին վրայ է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՕԳՈՒՅԻՆ։
Աղաբեկեան վարժարան։ — Նամակ մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Պաշտօնաթաղթեր։ — Բ. Դրան և Ռուսաց տերութեան մէջ քաղաքական յարաբերութիւներ։ — Մենշիքով իշխանին երթալը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Գերմանիա։ Պրուսիոյ 4 ին բանակը հանդէսին համար։
Լեհաստան։ Պաշտօնէից մէկ յաղթութիւնը հասարակաց խորհրդարանին մէջ։
Գերմանիա։ Պէշթէրսի թագաւորին Պեռլին երթալը։ — Աւստրիոյ կառավարութեանը Գերմանական դաշնակցութեան ժողովին ըրած պահանջմունքը։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
Նրբաթիլ մասեան մը։

ԱՕԳՈՒՅԻՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ
Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Օրինաւոր ճամբով ազգային դասախօսակութիւն մը որչափ հարկաւոր և օգտակար բան ճանչցած ըլլալիս մեր լրագրին առաջին թերթին մէջ յայտնելէն եռև, անոր տարածմանը որչափ փափաք ունենալիս ալ հետզհետէ եռքի հրատարակած թերթերուս մէջ փոքրով յուցուցինք, երբոր սկսանք մանրամասն տեղեկութիւններ տալ կանոնաւոր համարուած դասախօսակութեան մը եղանակներուն ու միջոցներուն վրայօք։ Նոյն կարծիքը այս օր ալ ամեն բանէն աւելի մեր սիրտն և ուշադրութիւը գրաւած է, և մինչև վերջն ալ մեր ամենամեծ փափաքը անշգին ըլլալու է։ Ինչպէս քանի մը ժամանակէ ի վեր զանազան զբաղմանց պատճառաւ դասախօսակութեան վրայօք մեր յօդուածները դադարեցուցինք, բայց այս դադարումը ժամանակաւոր է և ոչ մշանջենաւոր, և կը յուսանք որ քիչ օրէն այս ամենահարկաւոր նիւթին վրայ մեր հատուածները շարունակելով իղձերնուս կատարումը պիտի տեսնենք։

Ուստի այս ոգւով վառած սիրտ մը՝ երբոր կը տեսնէ, որ Եւրոպայի կանոնաւոր դպրոցներուն սկզբանցը համեմատ նոր վարժարան մը հաստատուեր է ազգին մէջ, որդեօք որչափ կուրախանայ, կը թողում որ ուրիշները իրենք մտածեսին։ Իսկ մենք աւելի մեծ պարագ մը կատարելու ելլելով՝ կը փութանք մեր ազգին ծանուցանելու թէ ահա այս նոր վարժարանը և ինչ սկզբանց վրայ հիմնեալ է։

Ազգայնոց շատը անշուշտ մինչեւ հիմայ իմացած են, Աղաբեկ Աբրահամեան և Նոյեան Աղաւնի լրագրոց ազդարարութիւններէն, թէ քանի մը ժամանակէ ի վեր Օմիւռնիոյ մէջ Աղաբեկեան Վարժարան անունով նոր դպրոց մ'ալ հաստատուածէ։ և անոր քննութեանը վրայօք ալ Աղաբեայ յարգոյ խմբագիրը շատ գովեսաներ ըրեր, ու այս վարժարանին վրայօք գեղեցիկ յոյսեր ցուցուցեր էր ազգին։

Իսկ մենք՝ մինչև ցայսօր չի կրնալով բաւական տեղեկութիւն ստանալ այս նոր վարժարանին վրայօք, ըստ կեցած աւթի կ'սպասէինք։ Ուրախ ենք որ այս օրերս յիշեալ վարժարանին հիմնարկու և անօրէններէն մէկը՝ Պ. Մարկոս Աղաբեկեան մայրաքաղաքս տեսնելու եկած ըլլալով, առիթ ունեցանք իր դպրոցին վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալու, որն որ կը փութանք սիրով մեր ազգայնոցը հաղորդելու իբր օգտակար և ուրախառիթ լուր մը։

Բայց նախ տեսնենք՝ թէ ինչպէս անձինք են այս վարժարանը հիմնող ու կառավարողները, ըստ որում առանկ մտաւորական գործերու մէջ գործողին բարոյական բարեմասնութիւնները յաջողութեան ամենէն մեծ երաշխաւորութիւններն են։

Այս նոր վարժարանին հիմնարկու և անօրէնները՝ Աղաբեկեան Մարկոս և Մամբրեան Մատթէոս պարոնայք են։

Ասոնք իրենց կրթութեան սկզբնաւորութիւը՝ Օմիւռնիոյ մէջ Մեսրոպեան բարեհամբաւ վարժարանը ըրած են։ 1845 ին յիշեալ քաղաքին ազգասէր Հրգեհէն (եռանկեն) եռքը, Վ. Հ. Պետրոս Մինասեան վարդապետին ընտրութեամբը Փարիզի Մուրատեան վարժարանը խրկուելուն իրենց ծնողացը հաւանութեամբը, որպէս զի հոն իրենց կրթութիւնը զանազան սեռմունքներով կատարելագործեն։

Ուստի երեք չորս տարի Մուրատեան վարժարանին մէջ իրենց ազգին օգտակար ըլլալու դիտաւորութեամբ զանազան ուսմանց մէջ կրթուելէն ետև՝ Հայրենիքին դառնալով իրենց դիտաւորութիւնը ի գործ դնելու ըզբաղեցան։ Եւ մտածելով որ իրենց ազգը կանոնաւոր կերպիւ դպրոցով մը օժտելէն աւելի մեծ ծառայութիւն չեն կրնար ընել անոր, ուստի մէկ երկու տարի երկմտութեամբ ու խոհեմութեամբ մտածելէն ու փորձ փորձելէն ետև, իրենց հայրենակցացը ուսումնասիրութենէն ու ազգասիրութենէն քաջալերուած՝ Օմիւռնիոյ Հայոց Թաղին կեդրոնը գեղեցիկ վարժարան մը հաստատեր են 1851 ին, ա նոր թէ ներքին և թէ արտաքին կարգադրութիւնները Եւրոպական վարժարանաց կանոններուն յարմարցնելով։

Իսկ ուսմանց համար, արդէն հիմնադիրները մտածելով որ նախակրթական լաւ վարժարան մը ազգին հիմնակու վիճակին նայելով աւելի մեծ օգուտ կրնայ ընել, քան թէ ուրիշ կերպով պատրաստուած քարձրագոյն ուսմանց դպրոց մը, որոնք բաղմաթիւ կարգաւորութեանց ու կերպ կերպ արգելքներու պատճառաւ՝ շատ առեն աւելի ցաւ կը պատճառեն բարեջան հիմնադիրներուն, անոնց փափաքը թերի թողելով, քան թէ արժանաւոր պտուղներ կը հասցնեն զաւակաց ծնողքներուն, իրենք ալ վարժարանին նախակրթական ըրած են. և որպէս զի, անոր մէջ վարժուողները՝ ծախած ժամանակնուն և իրենց մտաւոր և նիւթական կարողութեանցը համեմատ ուսմունք սորվին, այս վարժարանին մէջի ուսմունքն ալ երկու կարգի բաժնած են այսպէս։

Առաջին կարգ.

1. Հասարակ ընթերցանութիւն և գիր.
2. Քրիստոնէական վարդապետութիւն (պատմական ոճով).
3. Աղգային և սրբազան պատմութիւն.
4. Աշխարհագրութիւն.
5. Թուաբանութիւն.
6. Բնական պատմութիւն.
7. Ուրուագրութիւն (բէսիմ) և վայելչագրութիւն։

Իսկ երբոր տղան իր կարողութեանցը գործածելովը վերոյիշեալ ուսմանց մէջ յառաջանայ, անմիջապէս հետեւեալ ուսմանց մէջ կը վարժեցնեն, ուրոնցմով կը բաղկանայ

Երկրորդ կարգը։

1. Հայկական դպրութիւն.
2. Դաղղիերէն լեզու.
3. Աղբուներք վաճառականութիւն.
4. Տեսական գիտութիւն։
5. Աղբուներք երկրաչափութեան։

Ինչպէս որ յայտնի կը տեսնուի, այս խոհական կարգադրութեամբ, տղայ մը՝ մինչև տասն և չորս կամ տասն և հինգ տարեկան եղած ժամանակը՝ այս գիտութեանց մէջ բաւական վարժուած ըլլալով, անոնց կատարելութեանը հասնելու համար ուրիշ բարձրագոյն ուսումնարան կամ մանաւանդ Եւրոպա գացած ժամանակը մեծ պտուտութիւն և դիւրութիւններ ունեցած կ'ըլլայ։

Արդ, այսպէս ընտանեալ առաջնորդութեան մը շնորհիւը քաղաքներու պատշները՝ միայն մեր սրտին լոկ փափաքներովը ու յոյսերովը գոյացուցած չենք. անոնց երախայրիքը արդէն իրօք ալ տեսնուած է։ Ինչպէս այս նորահաստատ վարժարանին քիչ ժամանակուան մէջ հասուցած աշակերտները։

Օրիորդք՝ Սրբուհի Աղաբեկեան, և Հռիփսիմէ Փիլիճեան. պարոնայք Սարգիս Զէլքեան, Մելքոն Իշնէճեան, Եղբաքք Տիրան և Օսրեհ Թոքաթաքեան, Մերկեր Մերկերեան, Մեսրոպ Նուպարեան և այլն։

Ասոնց մէջ վերջի երկուքին առաջինը եօթը տարեկան և պիտա վերջինը ինը տարեկան ըլլալով, իրենց յառաջդիմութեամբը բոլոր զիրենք ճանչցողները զարմացուցած են, և մեծ յոյս կուտան իրենց ծնողացը՝ օր մը նշանաւոր ուսումնականներ ըլլալու։

Այս նորահաստատ դպրոցին վրայ այսչափ մը տեղեկութիւն տալէ ետև, աւելորդ կը համարինք երկար խօսքեր ընել այս տեսակ օրինաւոր ճամբով հաստատուած դպրոցներուն հարկաւորութիւնը և օգուտները հասկցնելու, որոնց միջոցաւ ճշմարիտ գիտութեանց սկզբունքը մնայ՝ և կրօնի ու հայրենեաց սէրն ալ ազգայոց սրտին մէջ հաստատուելով, ազգին մէջ օր օրէ բարեպաշտ, բարեկենցաղ, հայրենասէր ու օգտակար անձանց թիւը կ'աւելցնեն, որոնք անկէ ետեւ ամեն ձախորդ պարագաներու մէջ իրենց լեզուն, կրօնը ու ազգութիւնը ամեն բանէն աւելի նախապատիւ բռնելովը, իրենց ազգութեան թշնամեացը գէմ անընկճելի ախոյեաններ կ'ըլլան. հայրենիք, փառք, պարծանք, հարստութիւն, ամեն բան կը կորսնցնեն, բայց ոչ երբեք իրենց կրօնքն ու ազգութիւնը, ինչպէս որ ասոր ցաւալի փորձերը այլ և այլ տեղեր տան և չորս դար ժամանակի մէջ կրկին կրկին մեր դժբաղդ ազգին վրայ կատարուեցաւ։

Ուստի այս աւթիւ որչափ շնորհակալ ըլլանք վերոյիշեալ վարժարանին ազգայ հիմնադիրներէն, նոյնչափ աւելի պարտական ենք Օմիւռնիոյ ազգասէր հասարակութիւնէն ալ շնորհակալ ըլլալս, որ իրենց գեղեցիկ մայրաքաղաքը նոր վարժարանով մը ալ զարդարեցին. և կը յուսանք որ իրենց ցանկալի օգնութեամբը չի պիտի դադարին անոր անձնանուէր հիմնադիրներուն գովելի ջանքը և աշխատութիւնը զօրացնելու և վարձատրելու, որպէս զի՝ ըստ ուժանոյն զարգանալ այս տեսակ ծաղիկները այսքան անթիւ փուշերուն ու տատասկներուն մէջ։

Միայն թէ, չենք կրնար այս յօդուածը վերջացնել առանց խոնարհաբար դիտել տալու մեկ մեծ պակասութիւն մը ալ, որ ըստ մեր կարծեաց կը նշմարենք այս նոր վարժարանին վրայօք, այն է՝ «իր մէջ ներքին աշակերտ չառնելը»։ Թէ որ ազգասէր հիմնադիրները դպրոցական օգտին այս ամենակարեւոր մէկ ալքիրն ալ կարգի դնելու հոգ տանին, անշուշտ իրենց գովելի ջանքը աւելի տեսակ արդիւնքներով կը պսակի։ և այն ժամանակը ոչ միայն Օմիւռնիոյ բարեջան հասարակութիւնը՝ այլ և մերձակայ քաղաքներէն շատ ծնողք ալ կը փափաքին իրենց զաւակները հոն խրկելու, ուր պղտոր իրը թէ իրենց ծնողացը աչքին առջեւ գիշեր ցորեկ հոն մնալով, առանց ժամանակ կորսնցնելու և առանց օտար ազդեցութիւններէ աւելու, գիտութեան, բարեպաշտութեան և հայրենասիրութեան մէջ կրթուելով, ոչ միայն ազգին յոյսերը փարվին կը կատարին, այլ և ծախքի և ժամանակի (որ ամեն բանէն թանկագինն է) կողմէն ալ մեծ խնայութիւն կ'ըլլայ, որ դաստիարակութեան մասին ուշադրութեան որժանի գլխաւոր խնդրոյ մէկն է։

Բայց որովհետեւ այս ներքին աշակերտներու խնդիրը միայն հիմնադրաց ջանք ընելովը չդրաւ, ուստի երանի էր թէ առանկ օգտակար սովորութեան

մը արգելք եղող այլ և այլ դժուարութիւններուն յաղթելու Օ. միւռնիոյ բարեհամբաւ հասարակութիւնը ինքն ալ աշխատէր, որպէս զի քիչ ժամանակէն մենք ալ կարող ըլլայինք այս ուրախալի լուրը արդեսոր ծնողաց հաղորդելու։

Վարժարանին յայտարարութիւնը որ քիչ ժամանակէն պիտի հրատարակուի, աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տայ այս նոր հիմնարկութեան հանգամանացը վրայօք։

Հետևեալ նամակը, որ ուսումնական բարեկամմէ մը ելլ յուղարկած է, ազգերնուս ուշիմ և ողջամիտ մասին կարծեացը և զգացմանցը մէկ հաւատարիմ յայտարարութիւնը համարելով՝ արժան կը համարինք հրատարակել։

« Արդոյ բարեկամ.

« Քանի մը առենէ ի վեր մեր ազգին մէջ տեսակ տեսակ գրուածքներ ի լոյս կ'ընծայուին այլ և այլ նիւթերու վրայ, գլխաւորապէս հաւատոյ վերաբերեալ խնդիրներու վրայ։ Ասոնց հեղինակները անշուշտ ազգին երախտագիտութեանը արժանի են, վասն զի նպատակնին ազգը լուսաւորել է, ճշմարտութիւնը երևան հանելով ան նսեմ ամպերուն մէջէն, որոնցմով կեղծաւորներն ու խաբեբաները կը ծածկուէին մինչև այս օրս։ Դարձեալ՝ իրենց բարենախանձ օրինակովը բոլոր ուսումնականաց դրդիռ մը կուտան իրենց մտքին արդիւնքը ազգին հաղորդելու։ Լսել է որ կրկին կրկին անգամ մեր շնորհակալութեան արժանի են։

« Բայց կը ցաւինք ըսելու, որ աս քարի նախանձը հաւատարապէս ամենուն ազդելով, ամենքն ալ գրիչը ձեռքերնին կ'առնուն բան մը յօրինելու բաղձանքով, առանց որոշ նպատակ մը ունենալու, առանց իրենց արժանաւորութիւնը կամ կարողութիւնը կշռելու, առանց հետևանքները մտածելու, այլ մի միայն հեղինակ ըլլալու դիտաւորութեամբ։ և ոմանք իրենց վրայ անանկ մեծ վստահութիւն ունին, այնպէս կը գոռոզանան, որ ուրիշի խորհուրդը ու իրաւացի դիտողութիւնները կ'արհամարհեն, ու միայն իրենց տկար մտքին խորհուրդներուն կուրաբար կը հետևին։ Սանկով լի պակասութեամբ ու անճաշակ գրքուածներ երևան կ'ելլեն ամեն օր մեր ազգին մէջ։ Եթէ ան պակասութիւնները միմիայն հեղինակին վերաբերէին՝ ան առենը մեղմ լռել կը վայրէր։ բայց այնպէս չէ։ Այս գրուածքներուն մեծ մասը ամենափոփուկ խնդիրներու վրայ ըլլալով, ամեն մէկ պակասութիւնը մեր ազգին դէմ չարախօսայ մէյ մէկ զէնք կ'ըլլան զմեզ խոցելու։ Որով կ'ստուգուի ան Թուրքերէն առածը որ կ'ըսէ. Խմաղոռն ինծին՝ անիրաւ բարեկամէն աղէկ է։

« Բայց՝ աս ալ կը փութանք ծանուցանելու, թէ մեր խօսքը հաւատարապէս ամեն գրուածքներուն վրայ չէ։ Այսն զի այնպիսիներ ալ կան, որոնք ազգին պատիւ ու հեղինակին պարծանք են և ընդհանուր ազգին հաւանութեան գրօշմը կը կրեն իրենց վրայ։

« Մեր խօսքը քանի մը իմաստակներու համար է, որոնք ուղիղ գրելը անգամ չի գիտնալով, հեղինակ ըլլալ կ'ուզեն, իբր թէ հեղինակ ըլլալու համար քանի մը քերականական հոլովմունքներն ու քանի մը բայերու խոնարհմունքը գիտնալը (երանի՜ թէ ան ալ կատարեալ գիտնային) բաւական ըլլար

« Ի վերջ բանիս կը յորդորենք մեր բարենախանձ իմաստակները, որ հեղինակութեան բաղձանքը թողուն, ու զիրենք ուղիղ գրելու ու լաւ տրամաբանելու վարժեն։ Այն ժամանակը ազգին երախտագիտութեանը աւելի արժանի կ'ըլլան։ Իսկ թէ որ մաքերնին բերեն՝ թէ իրենց գրուածքը փոխանակ ազգին պատիւ ընելու, անարգանք կը բերէ, թէ ազգը առանց պաշտպանի չէ մնացած ու իրենց փափուկ պաշտօնը կատարելու համար արժանաւոր անձինք ունի, ան ժամանակը հարկաւ իրենց գովելի բայց կանխահաս բաղձանքէն ետ կը քաշուին։

« Կը խնդրեմ, արգոյ բարեկամ, որ մեր աս քանի մը տող խորհրդածութիւնները ձեր պատուական լրագրոյն մէջ հրատարակելու բարեհաճիք ի լոյ գասուութիւն իմաստակաց։

« Այսու յուսով մնամ մաքրիմ բարեկամ ձեր։

* * *»

Այս նամակը ինչպէս որ մեր արգոյ ընթերցողները կը տեսնեն, ժամանակ մը ի վեր ազգերնուս մէջ բարի դիտաւորութեամբ գրուած ու հրատարակուած քանի մը քիչ շատ ձախորդ տետրակներու և գրուածներու վրայ է, որոնք իրենց նպատակէն շատ տարբեր ազդեցութիւն ըրին ազգին ողջամիտ մասին վրայ։ Մենք մինչև հիմա լրագրաց մէջ ասոնց վրայ դատաստան ընելէ զգուշացած ենք, հասարակաց կարծեացը դատաստանին զիրենք յանձնելով, որ խիստ մեծ և զօրաւոր հեղինակութիւն մըն է թէ որ հասարակութիւնը այս տեսակ նիւթոց մէջ ուղիղ դատաստան ընելու երջանիկ վիճակին հասած ըլլայ։

Այսու ամենայնիւ, նամակիս արգոյ հեղինակին ակնարկել ուզած գրուածներուն բարեմիտ հեղինակները չի վշտացնելու համար, պարտք կը համարինք մեզի խոստովանիլ, որ աս տեսակ գրուածները թէպէտ ամեն ժամանակ ազգին պատիւ չեն ըներ, բայց ուրիշ կողմանէ մեծ պիտանաւորութիւն ունին, և բարոյական նկատմամբ խիստ օգտակար ծառայութիւն կը մատուցանեն ազգին հասարակութեանը, այսինքն ընտիր գրուածներու հետ բաղդատուելով անոնց յարգը ճանչնալ կը տրվեցնեն։ Այս ամենակարեւոր ծառայութիւնն էր ան. շուշտ որ այս օրուան օրս կը տեսնենք, և այս գեղեցիկ արդիւնքը՝ այսչափ մը ձեռք բերած ըլլալնիս ազգային յառաջադիմութեան յուսադրիչ նշաններէն մէկը համարելով, ի սրտէ շնորհակալ ըլլալու կը պարտաւորինք ամեն հին և նոր այսպիսի ընչին կամ անճաշակ գրուածոց հեղինակներուն, որ անուղղակի ճամբով ազգերնուս հասարակութեան ախորժակը կըրթելու, ազէկը գէշէն, պիտանին անպիտանէն, օգտակարը վնասակարէն ուրշելու համար անսպառ նիւթ պատրաստած են մեզի՝ իրենց բուն բաղձանքին երբէք չի հասնելով։

Ուստի կը յուսանք և մանաւանդ կ'աղաչենք, որ այնպիսիները իրենց աշխատութեան անյաջող վախճանը կամ հակառակ արդիւնքը ճանչնալով, անհամ, ափեղափեղ և անճաշակ գրուածներու հեղինակ ըլլալու յիմար փառասիրութենէն աւելի՝ ընտիր գիրքեր կարդալու, դատումնին ուղղելու, դրիչնին վարժելու և մանաւանդ իրենց կարողութեանը չափը ճանչնալու ազնիւ փառասիրութիւնը ընտրեն։ Այն ժամանակը՝ ազգին աւելի օգտակար ծառայութիւններ ընելու և անշուշտ ամենուն սուքիւ յարգ և համարում ստանալու կարողութիւն և իրաւունք կունենան։

ԹԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 11 ին կայսերական հրամանաւ՝ Թէսաղոնիկէի նախկին կառավարիչ Սայիտ փաշան՝ Սիլիսթրէի կառավարիչ անուանեցաւ։

Սիլիսթրէի նախկին կառավարիչ Սալիհ փաշան՝ Թէսաղոնիկէի կառավարիչ անուանեցաւ։

Զըլտըրի տեղակալ Ֆէյզ—Ուլլահ էֆէնտիին՝ Դրիդրոնոբիան ասպիճան արուեցաւ։

— Մայրաքաղաքիս գաղղիական յեղափոխական լրագրին անցեալ հինգշաբթի օրուան թերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

« Կը յուսացուէր, որ Ս. Տեղեաց խնդիրը լուծուելէն ետքը՝ ամենեւին ուրիշ խնդիր մը չի պիտի գար Ռ. Դրան և իւր հին բարեկամ ու դաշնակից Ռուսաց տէրութեան մէջ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները վրդովելու։

Խորին տրամութեամբ կը ծանուցանենք, որ ասոր հակառակը եղաւ, որչափ որ կայսերական կառավարութիւնը յօժարութիւն ցուցուց յիշեալ տէրութեան հետ բարեկամութիւնը հաստատ պահելու, որուն հարկաւորութիւնը ամենուն ծանօթ է։

Մէնշիքոֆ իշխանը՝ Ս. Տեղեաց խնդրոյն լուծումէն ետքը վճռողական կերպով պահանջեց, որ յիշեալ լուծումը և միանգամայն կայսերական կառավարութեան յօժար և ազատ կամքը 400 տարիէ ի վեր Յունաց եկեղեցւոյն շնորհուած և անխախտ մնացած առանձնաշնորհութիւններուն և արտօնութիւններուն հաստատ մնալը ապահովցնելու դաշնադրութիւն մը ըլլայ։ Ռ. Դուռը վեց անգամ պաշտօնէից ժողով ընելէն ետքը (որոնց վերջին երկուքին մէջ թէ պաշտօնի մէջ եղող և թէ անպաշտօն նախարարներուն ամենն ալ ներկայ էին), կայսերական աթոռոյն պատիւը և Օսմանեան կայսերութեան անկախութիւնը ապահովցնելու մտօք 1840 ին հինգ մեծամեծ տէրութիւններէն ստորագրուած դաշնադրութիւնը անխախտ պահելու համար Մէնշիքոֆ իշխանին խնդիրը մերժելու ցաւալի պարտաւորութիւնը ունեցաւ։

Այսու ամենայնիւ կը յուսանք, որ Ռուսաց Վ. կայսրը՝ իւր բարձր ասպիճանի արդարախոհութեամբը և իմաստուն դատողութեամբը ճանչնալով կայսերական կառավարութեան անկեղծ և խաղաղասէր դիտաւորութիւնները, որ երկայն ատենէ ի վեր կը խորհի կայսերութեան բոլոր քրիստոնեայ ժողովրդոց հանգստութիւնը և բարօրութիւնը ապահովցնելու համար արդէն ի գործ դրուած միջոցները ընդարձակելու, որոնք մօտերս պիտի կատարելագործուին, ինչպէս որ Ռ. Դուռը Մէնշիքոֆ իշխանին և բոլոր ուրիշ տէրութեանց դեսպաններուն ապահովութիւն տուաւ, կը յուսանք, կ'ըսենք, որ կայսերական կառավարութեան այս դիտաւորութիւնները Ռուսիոյ Վ. կայսրը ճանչնալով, երկու տէրութեանց մէջ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները ամենեւին փոփոխութիւն չեն կրեր այս որոշումէն, որ օգոստափառ Ինքնակալին ապաթոռոյն ամենէն հարկաւոր օգտիցը վրայ հիմնեալ է։

Կը հաստատեն, թէ երէկուան օրը (չորեքշաբթի) տրուած այս վերջին որոշմանը վրայ, որ բացարձակ հարկ մը պէտք է համարուի, Մէնշիքոֆ իշխանը վաղը (ուրբաթ) Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի իւր դեսպանատան բոլոր պաշտօնէից հետ։

Շատ ցաւալի է, որ Մէնշիքոֆ իշխանը՝ կայսերական կառավարութեան կողմէն տրուելու վճռողական պատասխանին համար որոշուած 5 օր պայմանաժամը չի լրացած, երբեկ կէս օրէն ետեւ վերջին ծանուցագիր մը խրկեց Ռ. Դուռը, որով երկու տէրութեանց մէջ եղած քաղաքական յարաբերութեանց դադարումը կը ծանուցանէ առանց սպասելու յիշեալ վճռողական պատասխանին, որ պայմանաժամը լրանալուն պէս իրեն տրուելու պատրաստ էր, և անկից կատարելապէս պիտի համոզուէր, որ Ռ. Դուռը իւր գերագոյն անկախութեամբը ոչ միայն յունաց եկեղեցւոյն այլ և բոլոր ուրիշ քրիստոնեայ ժողովրդոց օգտիցը համաձայն արտօնութիւններ շնորհելու հաստատ գիտաւորութիւն ունի, որն որ անտարակոյս պիտի արդիւնէր Մէնշիքոֆ իշխանը՝ վերոյիշեալ ցաւալի որոշումը ընելէ։»

— Մէնշիքոֆ իշխանը՝ շաբաթ օրը իր հետ մարդոցմովը մայրաքաղաքիս մեկնեցաւ։

Կ'ըսեն թէ Ռուսաց տէրութեան դարձակատար Պ. Օղերոֆ ալ այսօր կամ վաղը մայրաքաղաքիս պիտի մեկնի։

Բայց քանէլէրիան և նամակատունը իրենց բոլոր պաշտօնեաներովը և դարձակներովը պիտի մնան առեւտրոյ և նաւուց երթեւեկութեան դարձերը տեսնելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱԶԻԱ։ Նախընթաց թերթերով ծանուցեր էինք, որ Նաբօլէոն Ա. կայսեր գերեզմանին շինութիւնը ըմբնցած ըլլալով, մայիս 4 ին մարմինը հոն պիտի փոխադրուէր, և այս պատճառաւ մեծ հանդիսի պատրաստութիւններ կ'ըլլային Փարիզի մէջ։

Այս անգամ կ'իմանանք, որ յիշեալ հանդէսը այս տարի չի պիտի կատարուի և գալ տարուան մնացեր է։ Այս որոշման պատճառը հետեւեալ կերպով կը պատմեն Փարիզի լրագիրները։

Վ. Նաբօլէոն կայսրը այս հանդիսին պատրաստութիւնները մեռելոց յուղարկաւորութեան վերակացու ժողովին յանձներ էր՝, որ 120 հազար ֆրանքի հաշիւ մը ներկայացուց իրեն։ Այս գումարը 100 հազար ֆրանքի իջեցուց կայսրը և ասանկով ստակի խնդիրը լուծուեցաւ։ Կը մնար հանդիսին անօրէնութեան ցուցակը պատրաստել, և ասոր համար յատուկ ժողով եղաւ Թիւիլրիի պալատին մէջ կայսեր նախագահութեամբը, ուր ներկայ էին կայսեր հօրեղբայր Ժերոմ Պոնապարթ մարաջախտ իշխանը, անկարող զօրաց օթեւանին կառավարիչ Օռնանօ զօրապետը, հրամանատար Սոպուլ զօրապետը և բոլոր պաշտօնեաները։

Ժողովին մէջ քանի մը մանր պարագաներու վրայ վէճ ծագելով, Սոպուլ զօրապետը զամենքն ալ համաձայնեցընելու համար ըսաւ, թէ՝ Նաբօլէոն Ա. ինչպէս նաեւ իւր սերունդները Գաղղիոյ օրինաւոր թագաւորներուն կարգը անցնելով, ազէկ կ'ըլլար նոյն ինքն Նաբօլէոն Ա. Կայսեր մոտացը համաձայն՝ Գաղղիոյ Ս. Լուտվիկոս թագաւորէն ի վեր ուրիշ ամեն թագաւորաց համար արդէն ի գործ դրուած ազդային սովորութեանը հետեւիլ։ այսինքն կայսեր մարմինը երկու բաժին ընել. մարմինը Ընկարոլոյց եկեղեցւոյն գմբեթին տակը թաղել յաղթական շիրիմին մէջ. սիրտն ալ Էն Տընիի * ստորերկրեայ դամբարանին

* Ուր է նաեւ մեր Լեւոն Զ. Ռուբինեանց վերջին թագաւորին գերեզմանը։

ԱՅԼԱԿԱՆ ԴԱՍԸ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ։ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ։ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ։

տուած կարճ բացատրութենէն կը հասկցուի, խիստ հետաքրքրական է, ու փորձը ընելը խիստ դիւրին։ Տակաւին գիտութիւնը չի մեկնեց ասիկայ, բայց տարակոյս չի կայ որ քիչ ատենէն պատճառը պիտի հասկցուի։

— Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց նամակատուներուն մէջ սովորութիւն կայ, որ տերը չի գտնուած նամակները կը բանան և մէջը թէ որ ուանդ կայնէ կը պահեն, և տիրուրտոցը անունները լրագրի միջոցաւ հրատարակելէն ետեւ նամակները մէկդի կը դնեն և երբեք տարին անգամ մը զանոնք կ'այրեն։

Այս անգամ Ամերիկայէն եկած լուրերէն կ'իմանանք, որ վերջին երեք տարուան մէջ այս կերպով միլեան մը նամակ բացեր ու այրեր են։

— Պաղլիոյ Վատ գաւառը Վէռոիք անուն գիւղի մը մօտը ագարակի մը մէջ 1700 հոխտ ծանրութեամբ օդաքար մը ինկեր է։

— Ամերիկայի մէջ Դպրոցային փոխադրելի պոռներ։ Աւսթրալիայի մէջ ոսկւոյ հանքերը գտնուելէն ի վեր հեռաշէտ դուրսէն հոն գացող բիւրաւոր ժողովուրդեան երեսէն երկրին գլխաւոր քաղաքներուն տուներուն վարձը (քիրա) կարգէ դուրս բարձրացեր է։ Պարզ խրճիթի մը վարձը տարին 150 լիրա կամ (16,500 ղուռուշ)-է. հինգ կամ վեց սենեակ կամ քնակարան ունեցողաան մը վարձը տարին 500 կամ 600 լիրա (55 կամ 66 հազար ղուռուշ) է։ Բայց այս զարհուրելի գիները թէ որ տալու ալ ըլլաս է, այսու ամենայնիւ խիստ դժուար է պարապ քնակարան մը գտնելը, ինչու որ ամեն օր ահագին բազմութիւն կ'երթայ հոն արհեստաւորներու, գործաւորներու, երկրագործներու, եւայլն, Սոնցմէ ոմանք վրաններ կը գտնան բնակելու, բայց շատերը ստիպուած են փողոցներուն մէջ ատանգական թափառելու իրենց ընտանեօքը։ Այս դժբաղդներէն շատերը իրենց այնչափ աշխատութեամբ հետերնին տարած ապրանքները խեղճ ապաստանարանի մը հետ փոխանակելու պարտաւորեցան։

Այս գէշութիւններուն դարման տանելու համար, Միտլմաս անուն մէկը մոռածեց, որ զինք (Թիւթեա մատէնի) ըսուած մեռաղէն փոխադրելի տուներ շինէ։ Այս տուները խիստ դիւրին ու ժան են, և արդէն շատերը շինել կուտան։

Ամեն գաղթական կրնայ ատանկ տուն մը ստանալ, որ մէկ սրահ (տուֆա) մը և քանի մը սենեակ ունի։ Ճանապարհորդ մը այս տուներէն մէկուն շինուիլը տեսած ըլլալով, հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ։ Տանը երկայնութիւնը 21 ոտնաչափ էր, կ'ըսէ և լայնութիւնը 15 ոտնաչափ։ Դուրսէն տեսքը խիստ գեղեցիկ էր։ Տանը մարմինը շինուած էր՝ փայտէ գերանի մը վրայ զինքէ տախտակներ հատատելով։ Ամեն մէկ տախտակները երեք ոտնաչափ լայնութիւն և ութը ոտնաչափ բարձրութիւն ունէին։ Ռուլը չէնքը ներսի կողմերէն ձողերով և պատուտակներով (վիտա) բռնուած, խոտորնակի գերաններու վրայ հատատուած և սեպերով ամուր մը գետնին կապուած էր։

Ներսի կողմը հետեւեալ կերպով բաժնուած էր։ Մէջտեղը մեծ սենեակ մը կայ, որ սրահ կամ խանութ կրնայ ըլլալ. անոր եաեւը երկու սենեակ կայ, մէկը 15 ոտնաչափ երկայն և 10 ոտնաչափ լայն, միւսը 10 ոտնաչափ երկայն ու 6 կամ 7 լայն, խիստ լուսաւոր ու օդաւէտ. յարկին բարձրութիւնը 12 ոտնաչափ էր։ Դուրսի կողմէն զինքէ հարիւր մակերեսոյթ մը ունէր. իսկ ներսէն տեսնուածը յղկեալ փայտ և թուղթ էր։ Այս գիւտին ամենէն մեծ աղէկութիւնը շինութեան պարզ կերպն է։ Ալտաղձ (քերեսատ) փնտռելու և շատ աւուրջէք վճարելու պէտք չի կայ։ Տանը տերը հեռը երկու հոգի առնելով, երկու օրուան մէջ կրնայ շինել իր տունը ուր որ ուզէ։ Բոլոր ծանրութիւնը երկու թռնակշիռէն* աւելի չէ, և երկու մեծ անտուկ բաւական են զանիկա փոխադրելու։

Այս գիւտին յարգը արդէն խիստ աղէկ ճանչցուեցաւ, և հիմա ամեն տեղայ ասանկ տուներ կը խրկուին Աւսթրալիա։ Գինը խիստ ժան է։ Առաջները թափուռ երկաթը գործածուեցաւ այս տեսակ փոխադրական տուներ շինելու. բայց սկզբնական ծախքերուն շատութեանը և մանաւանդ խիստ ծանրութեանը համար անոր գործածութիւնը խափանեցաւ։ Գինքը թեթեւ է, կրակէ չի վախնար, չի ժանգոտիր, ուստի տաքակոյս չի կայ որ Ամերիկայի գաղթականներուն մէջ ընդհանրապէս անոր գործածութիւնը պիտի ընդունուի։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆ

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ԲԻՄԻՍԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ**

Ի ՊԵՏՍ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԱՑ

ԵՒ

ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ

Յ. Ս. Վ. ԱՀՄԱՆԵԱՆ

Հաւասիկ նոր գիրք մը, որ իր գեղեցիկ օգտակարութեամբը հեղինակին մեծ պատիւ կ'ընէ։

Բիմիական գիտութիւնը, որուն տարբերութիւն կամ տարբերութիւն ալ կ'ըսեն, այս օրուան օրս Եւրոպական ազգաց ամբաւ հարստութեան աղբիւր եղած է, արհեստները կատարելագործելու, նորանոր արհեստներ հնարելու և զարմանալի գիւտեր ընելու անհամար միջոց և նպաստ մատակարարելով։

Ասանկ ամենահարկաւոր գիտութիւն մը մեր ազգին մէջ մինչև այս օրը մոռած և անոր վնասաբեր կանոնաւոր գիրք մը չինուած և հրատարակուած չըլլալը արդարև ցաւալի պակասութիւն մըն էր. ըստ որում մեր ազգը Արևելքի մէջ առաջին արհեստաւոր ազգն ըլլալով, այս մեծ և օգտակար գիտութիւն անհրաժարելի պէտքը ճանչցուիլ սկսած է, քանի որ արեւելեան ազգաց ախորժակը փափկանալով, Եւրոպական արհեստներուն յարգ տալ սկսան՝ անոնց անհակառակելի կատարելութիւնն ու գերազանցութիւնը ճանչնալով։

Այս նկատմամբ մանաւանդ Արեւելքի մէջ արհեստներուն ետ մնալէն և իրենց յարգը կորսնցնելէն ազգերնուս նիւթական վիճակին օրէ օր անկումը մոռցելով, անհնար է չի խոստովանիլ, որ այս կարևոր գիտութեան վրայ գիրք շարադրել և ազգերնուս նուիրելը մեծ կարօտութիւն մը լեցընել և հետևաբար ազգասիրական երեւելի ծառայութիւն մը ընել է ամենայն գովութեան և շնորհակալութեան արժանի։

Գործոյն օգտակարութիւնը և նպատակին ազնուութիւնը այսչափ մը ճանչնալէն ետև, մատենագրութեան եղանակին, ոճոյն և կատարելութեան դատաստանը՝ այս գիտութեան մեզնէ աւելի հմուտ եղողներուն կը թողնենք։ Մենք միայն մեր կարծիքը յայտնելու մտօք, այսչափ մը կը համարձակինք ըսելու, որ արժանայարգ հեղինակը՝ իւր գիրքը արհեստաւորաց և նոր ուսանողաց նուիրելուն համար, աշխատած է ամեն կերպով պարզ և դիւրահասկանալի ընելու, որն որ ամենադժուար աշխատութիւն մըն է այսպիսի գիտութեանց մէջ. այսու ամենայնիւ խիստ աղէկ յաջողեր է թէ լեզուին մաքուր պարզութեամբը և թէ բացատրութեան վայելուչ ոճովը և յստակութեամբը։

Բիմիական անուանադրութիւնը, որ հայերէն լեզուով բացատրելու ամենէն աւելի դժուարութիւն տուողմասն է, նոր եղանակով մը այնպիսի պարզած և դիւրացուցած է, որ Եւրոպական լեզուաց մէջ ունեցած դժուարութիւններէն գրեթէ բոլորովին մերկացած կրնանք համարել։

Վերջապէս ըստ մեր կարծեաց՝ այս նոր գիրքը ամեն մասամբ ընտիր և մանաւանդ օգտակար հեղինակութիւն մըն է, ընդհանուր ազգին ընդունելութեանը և յարգանացը արժանի. և կը յուսանք որ ազգային ուսումնականաց ալ հաւանութիւնը մեր այս կարծիքը կարդարացնէ՝ ի պարծանս ազգասէր և բարենախանձ հեղինակին։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Շիրքեթի Խայրիե ընկերութեան ըգենաներուն ամառուան երեւելութիւնը հետեւեալ կերպով կատարուեցաւ։

Կէօքսուսյու ըգենաը իրիկուան ժամը 10 ½ ին կամուրջին ճամբայ պիտի ելլէ և Պէպէ, Պալնա Լիման, Գանլըճա և Մինգիա հանդիպելով Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ։ Առաւօտուն ժամը 11 ին Պէօյ-խէրէէն պիտի մեկնի և Թարապիա, Լնի գեղ, Պէյաճի գեղ և Ռումելի Հիսար հանդիպելով կամուրջը պիտի դառնայ։ Ընկէց ժամը 1 ին ներքեւն ճամբայ ելլելով Առնավուտի գեղ, Լնի գեղ, Թարապիա և Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ, ուսկից ժամը 3 ին երկրորդ կամուրջը պիտի գայ Թարապիա, Մինգիա, Գանլըճա, Պալնա Լիման, և Պէպէ հանդիպելով։ Ուրբաթ օրերը չի պիտի բանի։ Կիրակի օրերն ալ մինակ առաւօտեան երկրորդ երեւելութիւնը պիտի ընէ։

Ռումելի ըգենաը իրիկուան ժամը 10 ին կամուրջին պիտի մեկնի, Լնի գեղ Թարապիա, պիտի հանդիպի և Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ։ Առաւօտուն ժամը 1 ½ ին անկէ ճամբայ պիտի ելլէ և նոյն գեղերը հանդիպելով կամուրջը պիտի գայ։ Կիրակի օրերը չի պիտի բանի։

Թարապիա ըգենաը իրիկուան ժամը 10 ¼ ին կամուրջին պիտի մեկնի և Ռումելի Հիսար, Պէյաճի գեղ, Լնի գեղ, Թարապիա Պէօյ-խէրէ հանդիպելով Լնի Սահուլլէ պիտի երթայ։ Առաւօտուն ժամը 11 ½ ին անկէց ճամբայ պիտի ելլէ և Պէօյ-խէրէ, Թարապիա, Լնի գեղ ու Առնավուտի գեղ հանդիպելով կամուրջը պիտի գայ։ Յետոյ 2 ին կամուրջին պիտի մեկնի և Ռումելի Հիսար ու Պէյաճի գեղ հանդիպելով Լնի գեղ պիտի երթայ, ուսկից ժամը 3 ½ ին ներքեւն ճամբայ պիտի ելլէ և Պէյաճի գեղ ու Ռումելի Հիսար հանդիպելով կամուրջը պիտի գայ։ Ուրբաթ օրերը չի պիտի բանի։ Կիրակի օրերն ալ մինակ առաւօտեան երկրորդ երեւելութիւնը պիտի ընէ։

Պէշիքթաշ ըգենաը իրիկուան ժամը 9 ½ ին կամուրջին պիտի մեկնի, Պէյէրլու, Օրտագեղ և Ռումելի Հիսար հանդիպելով Առնավուտի գեղ պիտի երթայ, ուսկից անդիջապես կամուրջը պիտի դառնայ իրիկուան ժամը 11 ին նոյն երեւելութիւնը վերստին ընելու համար։ Առաւօտուն ալ երկու անգամ Առնավուտի գիւղին կամուրջը պիտի երթայ. առաջին ժամը 11 ին, երկրորդ ժամը 12 ½ ին։

Կիրակի օրերը չի պիտի բանի։ Ուրբաթ օրերն ալ մէկ երեւելութիւն մը պիտի ընէ։ Առաւօտուն ժամը 11 ին Առնավուտի գիւղին կամուրջը և իրիկուան ժամը 11 ին կամուրջին Առնավուտի գեղ պիտի երթայ երկու անգամուն ալ յետոյ նաւամարտները հանդիպելով։

Պէյլերպէյի ըգենաը իրիկուան ժամը 10 ¼ ին կամուրջին պիտի ճամբայ ելլէ, Պէյլերպէյի, Զէնկիլ գեղ, Վանի գեղ, Ղանլըճա, Փոլա Պահճէսի պիտի հանդիպի և Պէյգօղ պիտի երթայ։ Առաւօտուն ժամը 11 ½ ին անկէց պիտի մեկնի և կամուրջը պիտի գայ նոյն նաւամարտները հանդիպելով։ Յետոյ 1 ½ ին կամուրջին պիտի մեկնի և Պէյլերպէյի Զէնկիլ գեղ, Վանի գեղ և Առնաւուտ Հիսար պիտի հանդիպի, ուսկից ժամը 2 ½ ին կամուրջը պիտի դառնայ նոյն նաւամարտները հանդիպելով։ Կիրակի օրերը Պէյգօղէն ժամը ութին 2 ին պիտի մեկնի և վերոյիշեալ նաւամարտները հանդիպելով կամուրջը պիտի գայ։ Երեքշաբթի երեւելութիւն չի պիտի ըլլայ։

Ուրբաթ օրերը իր պէտքը ուրիշ ըգենամը պիտի բանի. որ մէկ երեւելութիւն մը պիտի ընէ և Պէյգօղէն ժամը 12 ին մեկնելով կամուրջը պիտի գայ։ Իրիկուանը այնուամբ ժամը 10 ին կամուրջին ճամբայ պիտի ելլէ։

Դիտելի պիտի է, որ երեք օրը գերբուլլուվ չի կրնայ Առնաւուտ Հիսար և Փոլա Պահճէսի հանդիպիլ, ճանապարհորդները Ղանլըճա և Պէյգօղ պիտի հանի։

Կիրակի օրերուն երեքեւեկութիւնը։

Կիրակի օրերը երկու ըգենաներ պիտի յաջորդեն մանուրը երեւելութիւններ ընելու։

Առաջինը՝ առաւուան ժամը 1 ին կամուրջին պիտի մեկնի, Առնավուտի գեղ, Պէյաճի գեղ, Լնի գեղ և Թարապիա հանդիպելով Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ, ուսկից ժամը իրիկուան 10 ½ ին յետոյ նաւամարտները հանդիպելով կամուրջը պիտի դառնայ։

Երկրորդը՝ առաւուան ժամը 12 ին Պէօյ-խէրէէն պիտի մեկնի և Թարապիա, Լնի գեղ, Պէյաճի գեղ ու Ռումելի Հիսար հանդիպելով կամուրջը պիտի երթայ, ուսկից ժամը 2 ին պիտի մեկնի և Պէյաճի գեղ, Լնի գեղ ու Թարապիա հանդիպելով Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ։ Ընկէց ժամը 8 ½ ին ներքեւն կամուրջը պիտի դառնայ յետոյ նաւամարտները հանդիպելով, և ժամը 10 ¼ ին անգամ մը ալ կամուրջին Պէօյ-խէրէ պիտի երթայ առաւուան հանդիպած նաւամարտները հանդիպելով։

Այս օրերս ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ "վառ լինելոյ ի սմա աղերսախառն բողոք յերեսաց հեռեալոյ, առ Սրբոյն Հոր և ազգասէր էջմիածնայոց" անուանով տրուաղրդի պերդակ մը ալ հրատարակեր է Սրբոյն Գրիգորի դպրանոցէն 73 երեսէ բաղկացեալ, որուն հեղինակն է արգոյ Պ. Եղիշէ Ընդօնեան նախկին գրագէրն ազգային անուանկին հայոց։

Այս բարեպաշտակ պերդակին հեղինակը ոճը իր անունէն բաւականապէս հասկցուելով, աւելորդ կը համարինք մեր կողմէն արդեանի գովեստներ աւելցնել անոր վրայ։

Կը գտնուի Սրբոյն Գրիգորի դպրանը ի Ամերիկա քաղաքն, և Կ. Պոլսոյ ամեն հայ գրավաճառներուն քով և Զմիւռնիա Արարատեան Արտաքսոյ գրատունը կը գտնուի։ Գինը 30 ղուռուշ է։

---

* Մէկ թռնակշիռը քսան կէնդէնարի (գանթար) ծանրութիւն է։

** Այս գիրքը Կ. Պոլսոյ ամեն հայ գրավաճառներուն քով և Զմիւռնիա Արարատեան Արտաքսոյ գրատունը կը գտնուի։ Գինը 30 ղուռուշ է։

Կ. ՊՕԼԻՍ Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Յ. ՄԻՒՍԵՆՏԻՍԵԱՆ